No. 1777 Zaterdag 19 Januari 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Tegen-stellingen.

Luthers stellingen hadden Tetzel in zijn eer diep gekrenkt, zijn naam ter algemeene bespotting prijsgegeven. De baccalaureus, die jaren lang het professoraat bekleed had, was van grove dwalingen beschuldigd; de inquisiteur, die waken moest voor de rechtzinnigheid in geloofs- en zedenleer, was van ergerlijke misbruiken beticht. Persoonlijk had Tetzel dus redenen te over, om met Luther den strijd aan te binden, maar het waren vooral hoogere belangen, die hem naar de wapenen deden grijpen. Het was „de glorie van God, de „verdediging van het katholieke geloof en de eer van den H. Apostolischen Stoel," die hem deden besluiten den handschoen op te nemen, door Luther toegeworpen. Openbaar had Luther de katholieke leer aangevallen, openbaar zou Tetzel haar verdedigen. Ware de aflaatprediker zoo onwetend als eene pseudo-traditie hem schildert, hij zou zich hebben tevreden gesteld met Luther te veroordeelen, — iets waartoe zijn ambt hem bevoegdheid verleende — en zich niet aan een openbaar twistgeding hebben gewaagd; maar hij had van zich zelven hooger dunk: Luthers *Theses* zouden door Tetzels *Antitheses* worden weerlegd.

Omtrent half December, 1517, verliet de inquisiteur Halle, waar hij vermoedelijk met de aartsbisschoppelijke Commissie in overleg was getreden, en begaf zich naar Frankfort a. O., om aldaar de uitdaging te beantwoorden. Nog voor het einde des jaars zag met het volgend opschrift eene reeks stellingen het licht: „Opdat de waarheid blijke, de dwalingen worden onderdrukt, de moeilijkheden tegen de katholieke waarheden met kracht van redenen worden opgelost, zal Frater Johannes Tetzel, van de Predikheerenorde, Baccalaureus in de H. Godgeleerdheid en Inquisiteur, onderstaande stellingen verdedigen in de vermaarde universiteit van Frankfort a. O."— Op den dag voor het dispuut bestemd, verscheen een jeugdig kloosterling, Johann Knipstrow, om zich met den ouden theologant te meten. Tetzel moest natuurlijk voor den twintigjarigen student het onderspit delven. Wij voegen er bij: „natuurlijk", want protestantsche geschiedschrijvers verzekeren dit, al is ook van het geheele dispuut *niets* bekend. De aflaatprediker, zoo beweert men, was te onwetend om zich te kunnen verdedigen, te onwetend zelfs, om de theses samen te stellen, want deze zijn niet van Tetzel, maar van zijn leermeester Conrad Wimpina, destijds rector aan de Frankfortsche Universiteit. De mogelijkheid, dat Tetzel zijn ouden vriend en meester zou geraadpleegd hebben, willen wij niet ontkennen; maar dat de *Antitheses* niet door Tetzel zouden zijn gesteld, dit ontkennen wij volstrekt. Met tal van bewijzen, zoo intrinsiek als extrinsiek, heeft Gröne Tetzels auteurschap gehandhaafd. Het krachtig betoog van dien geleerde, dat allen redelijken twijfel uitsluit, willen wij om der kortheid wille, hier niet herhalen; het zal voldoende zijn eenige gronden aan te geven, waarop de bewering van Tetzels vijanden steunt. De hechtheid (?) dier gronden zal ons die bewering gereedelijk doen aannemen.

De *Antitheses* kunnen niet van Tetzel zijn, zoo verklaart Hofman c. s., *omdat Tetzel niet bedreven genoeg was in het Latijn.* Hoe het geschiedschrijvers met zulk een opwerping ernst kan zijn, is een raadsel. Tetzel zou niet genoeg bedreven zijn in het Latijn, en nog wel in het scholastiek Latijn, hij, die voor zijne studiën zich van geene andere taal had bediend! De taal zou hij niet genoeg meester zijn, waarin hem alle lessen waren voorgedragen, waarin hij ontelbare malen had geredetwist en jarenlang gedoceerd! Om preeken en tijdschriften in het Latijn uit te geven, zou hem de kennis niet hebben ontbroken, maar wel om theses te stellen! Nog meer: die theses, hij zou ze in Latiums taal niet kunnen *stellen*, maar wel kunnen *verdedigen*! ..... Is er grooter ongerijmdheid denkbaar?

Körner is daarom verstandig genoeg om deze dwaze meening niet te deelen; maar de *Antitheses* aan Tetzel toeschrijven, kan hij evenmin. „Verre zij van ons," zegt hij op goedhartigen toon, „Tetzel te beschimpen of diens ontwikkeling tot het nulpunt te herleiden, maar het ligt in de natuur der zaak, en de ondervinding leert het, dat iemand, die zich levenslang in het praktische leven beweegt, langzamerhand bij de mannen der wetenschap en hun voortdurenden systematischen voortgang moet achterblijven." — Zeer zeker; Körner, de emeritus-predikant, strekt hiervan zelf tot treurig bewijs; onverklaarbaar is het anders, hoe deze nog met een argument durft optreden, dat door Protestanten reeds lang als een „ungeschichtlicher Irrthum" is verworpen en zelfs door Köstlin, den verheerlijker van Luther, niet dan zeer twijfelachtig wordt voorgesteld. Daarbij had Körner moeten bedenken, dat Tetzel tot omtrent zijn veertigste jaar zich in het speculatieve leven had bewogen; dat hij als subcommissaris van den aflaat juist in de aflaatleer zeer goed onderricht was; dat hij als inquisiteur ambtshalve op de hoogte moest zijn van de actueele geloofsgeschillen; en eindelijk dat het niet aangaat, katholieke dogma's met uitvindingen en systemen der natuurwetenschap gelijk te stellen. Dit alles gevoegd bij de feiten, dat Tetzel de openbare verdediging op zich durfde nemen en in geschriften, wier vaderschap hem door niemand betwist wordt, de aflaatleer klaar en duidelijk heeft uiteengezet, doet scherp genoeg de bespottelijkheid eener bewering uitkomen, die vooral op grond van Tetzels onwetendheid de *Antitheses* aan Wimpina toekent. — Terecht wijst men niet de onbeduidenste redenen af, om Tetzels auteurschap te ontkennen, want de *Antitheses* zijn zoo duidelijk en redelijk gesteld, de leer is zoo echt dogmatisch en zuiver katholiek, daarbij de toon zoo waardig, dat zij met den „traditioneelen" aflaatkramer in lijnrechte tegenspraak zijn. Een vluchtig overzicht zal iedereen hiervan overtuigen.

Zonder af te dwalen tot een nietswaardigen woordenstrijd, waartoe Luthers sophistische verklaring van den text: „Doet boetvaardigheid" enz., aanleiding gaf, bepaalt Tetzel alleen: Ieder dwaalt, die beweert dat Christus, toen deze predikte: „Doet boetvaardigheid," de in- en uitwendige boetvaardigheid in dien zin bevolen heeft, dat Hij het Sacrament der Biecht niet heeft kunnen bedoelen. De in- en uitwendige boetvaardigheid baat thans den zondaar niets ter zaligheid, wanneer Biecht en Voldoening in werkelijkheid of in voornemen niet aanwezig zijn." (Thes. 2; 3) De reden lezen wij tusschen de regels in: Omdat Biecht en Voldoening zijn bevolen door Christus en niet, zooals Luther bedoelt, door den Paus en de Kerk zijn opgelegd.

In eene reeks stellingen (Thes. 5-16) geeft Tetzel vervolgens de juiste verhouding aan van de aflaten tot de Voldoening. Wij laten er den verkorten inhoud van volgen. „De Voldoening, die God na de vergeving der zonden eischt, geschiedt door straf of door iets wat voor God daaraan gelijk is, n.l. door aflaten. Deze straf, die door den priester wordt opgelegd en door Gods Rechtvaardigheid gevorderd, moet of hier, of in het vagevuur worden ondergaan. Is de *zondeschuld* vergeven en de *zondestraf* volbracht, dan moet men toch, zoo lang men leeft, leedwezen hebben over de bedreven zonden, ze altijd verafschuwen en niet zonder vrees zijn voor de vergeving der zonden. Dezelfde straf echter, die na rouwmoedige Biecht — *ob peccata contrita et confessa* — is opgelegd, kan de Paus door aflaten geheel kwijtschelden." Dit wordt nog nader bepaald. „De aflaten nemen van hen, *die in de vereischte gesteltenis verkeeren*, alleen de straffen weg, die strekken om Gods rechtvaardigheid te voldoen — *pœna vindicativa* —, maar niet die strekken om de wonden der ziel te heelen en haar voor verderen val te behoeden — *pœna medicativa et præservativa.* Zoolang iemand leeft, mag hij geenszins die werken van boetvaardigheid nalaten." — De aflaat is dus volgens Tetzel geen vergeving van *zondeschuld*, maar van *zondestraf*; en van welke straf? Niet, zooals Luther beweert, van eene *zuiver kerkelijke*, maar van eene *voor God bindende* straf, want de aflaat neemt de voldoenende straf weg, die in de Biecht is opgelegd en deze straf verplicht voor God. Hieruit volgt de absolute verwerping van Luthers dwaling: „De mensch, ook op Goddelijk gezag, kan niet kwijtschelden, wat God bevolen en gebonden heeft." Dit valsch beginsel weerlegt hij in de volgende stellingen (Thes. 17-27), waarin hij de werking der Sacramenten des Ouden en Nieuwen Verbonds uiteenzet en duidelijk verklaart, dat in de Nieuwe Wet de Paus, en eveneens elk priester, niet alleen kan *verklaren*, dat de zonden door God vergeven zijn, maar ze ook werkelijk kan *vergeven.* Om door zijn dwaling minder aanstoot te geven, had Luther er bij gevoegd, dat God de zonden niet vergeeft dan door tusschenkomst van den priester. Ook deze stelling vindt bij den inquisiteur geen genade.

Kerkbouw.

V.

Het tweetal westelijke torens schijnt, wanneer men zich den Tempel Salomons als voorbeeld der Christen kerk herinnert, eene navolging der beroemde zuilen *Jakin* en *Boaz.*

DANIEL RAMÉE verzekert, dat zij in de bouwloodsen der middeleeuwen geacht werden de eerste elementen van geometrie en bouwkunst voor te stellen. *Boaz, dat in hem is de kracht* beteekent, zou dan de waterpaslijn personifiëeren; *Jakin, hij zal vaststellen of bevestigen* vertegenwoordigde dan de *loodlijn.*

Moet men ook hier de twee Testamenten, ook hier de twee volken groepen, ook hier de tot de aarde verwezene, de zinnelijke orde, en de ten hemel strevende, de meer vergeestelijkte niet herkennen? God heeft de aarde op hare steunsels bevestigd, en de *kracht* harer fondamenten er in gelegd, maar opdat wij ons van daar ten Hemel zouden *verheffen*, wordt dat *opstreven* vooral door God *bevestigd.* Want zijn geest zou met ons zijn tot aan het einde der eeuwen, en die geest heeft ons niet geleerd ons tot de aarde te bepalen.

Meer aardsch, meer horizontaal gezind, was de maatschappij tijdens de Grieksch-Romeinsche beschaving. Hare kunst heeft dan ook geen torens gekend. Ons loodrecht ten Hemel opstreven drukt zich zeer kennelijk in de tallooze en rijke getorenten der christelijke Germaansche steden uit, en bizonder in haar middenpunt, de kerk.

Wat ons betreft, wij kunnen, ook bij het bespreken van dit onderdeel onzer stoffe, niet nalaten ons sterk beheerscht te gevoelen door het denkbeeld, dat alle christen kunstbeoefenaars bij voortduring schijnt te treffen, dat namelijk de *H. Maagd*, die niet ontbrak onder het kruis op het bloedig Kalvarië, ook niet ontbreken mag, noch ontbreken kan ter plaatse waar „das Centrum aller Religionen," d.i. het Onbloedig Offer van het Lam Gods dagelijks dankbaar en plechtig gevierd wordt. *Maria* is de hoogste personificatie der vrucht van Christus' Lijden; zij vertegenwoordigt, op geheel bovennatuurlijke wijze, het Verloste Menschdom; door de verdiensten van haren Zoon is zij van de erfsmet, het gemeen goed, helaas, harer zusters en broederen, bevrijd gebleven. Zij is de Moeder der schoone liefde; schoon als de maan, uitgelezen als de zonne, wordt zij profetisch genoemd. Niet van de aarde, maar van den Hemel was het vat, dat Christus zich heeft uit gekozen om er in neer te dalen en het tot een tempel der kuischheid te heiligen" zegt een Kerkvader; Zij is, bij uitnemendheid, het *vas in honorem* waarvan Paulus spreekt, zij, wie de Kerk de Oorzake onzer blijdschap noemt, den gouden tempel der liefde, zegt Albertus Magnus in de XIIIe eeuw. De geheele schat van God en de Engelen was besloten in Maria, zegt zijn tijdgenoot Bonaventura. „Mijner zijn de rijkdommen," legt de Kerk Haar in den mond. Zij is het Gulden Huis; glorie en rijkdommen vindt men in Haar.

De volmaakste vereeniging van kracht en teederheid, van zachtmoedigheid en majesteit, wordt zij beurtelings afgeschetst als de „sterke vrouwe" „de vlekkelooze spiegel van de Majesteit Gods en het beeld zijner goedheid," „de Vrouwe gekleed met de zon en gekroond met twaalf sterren," als de Moeder die den kruisweg des Zoons gaat, en wier liefde Hem ten offer brengt, opdat, gelijk Johannes Chrisostomus zegt „door Maria hersteld zou worden, wat door Eva misdreven werd."

Zij, de koningsdochter, wier Zaad op de hel heeft gezegevierd, Zij, schoon en lieflijk als Jerusalem, en ja, naar de woorden der Schrifttuur en de belofte Gods bij Eva's ramp „verschrikkelijk als de slagorden der heirlegers," Zij was het, die het verheven loflied zong: *Magnificat anima mea Dominum.*

Dit alles wijst in het christelijk kunstsysteem Maria, de reine, de schoone, de vruchtbare Maagd, de Koningin der Engelen en der Profeten, de dichteres van den eersten lofzang des Christendoms, als de *Beschermster* aan en tevens als het *Hoogste Ideaal der Kunst.*

De uitstekendste genieën, die het Christendom heeft aan te wijzen, zijn onuitputtelijk in de waardeering en schildering van de vereeniging van het Goddelijke en het menschelijke in de „Moeder der goddelijke genade." Zij is vervuld met de Zeven Gaven des H. Geestes, Zij is de Moeder van den Godmensch; hoe zou Zij dan niet de natuurlijke beschermster en het ideaal zijn der kunst, daar toch de kunst niets anders nastreeft dan een geringen straal der goddelijke schoonheid en wijsheid in hare voortbrengsels te doen uitschitteren en een enkelen drup van den balsem, waarbij de H. Geest wordt vergeleken, op te vangen in heur aarden vat en het menschdom ter genieting aan te bieden?

De kunst kweekt moeizaam bloemen van minder en meerder waarde; en van Maria geldt, dat Zij de lelie is onder de doornen, de geheimzinnige roos, die nimmer verwelken kon, ja, een geheele hof van bloemen. Of, volgens den H. Bernardus, het rijke veld, waar zonder de zorg der menschen de bloem opgegroeid is, die Christus heet, wien men het „Ego flos campi" des Hooglieds toeschrijft. Zij, het levende beeld Gods, gelijk de H. Joannes Damacenus Haar noemt, is tevens de dochter van David, de moeder en vertegenwoordigster der Kerk.

In de orde der zichtbare kunst is de tempel het hoogste en rijkste voortbrengsel ooit bij de volken gewrocht; in de orde der kennisse Gods wordt Maria menigmaal bij een heiligdom, eene arke, een tempel vergeleken.

De kunst tracht schaduwen van Gods volmaaktheid voort te brengen, en Maria is het levend beeld Gods.

Het kunstwerk, dat men christelijke kerk noemt, is een afschaduwing van Gods volmaaktheden, en is tevens een beeld van de kerk der geloovigen, waarvan Maria de Moeder is.

Zoo bestaat er dan de engste betrekking tusschen het godsdienstig kunstwerk KERK en de H. Moedermaagd.

Wij vatten het gezegde nog eenmaal samen. Ten eerste: Maria is, volgens vele vrome christelijke wijsgeeren en leeraars, uit verschillende hoofde de Vertegenwoordigster der H. Kerk; ook het christelijk heiligdom, het kerkgebouw, ingericht volgens de aanwijzingen Gods en in overeenstemming met hemelsche openbaringen, is een schier volledige afbeelding dier H. Kerk, hieruit volgt, dat er gelijkenis, dat er overeenkomst moet wezen tusschen het gebouwde heiligdom en de Onbevlekt Ontvangen Maagd.

En inderdaad; Maria wordt de Tempel der H. Drievuldigheid, de Arke des Verbonds, het Gulden Huis, de Troon der Godheid, de Zetel der Wijsheid, de Deur des Hemels genoemd. Zietdaar een sluitende vergelijking.

Ten tweede: Maria is de natuurlijke Beschermster en het Ideaal der christelijke kunst; in het hoogste en rijkste werkstuk eener kunst zal hare Beschermster herkenbaar, haar ideaal moeten afgespiegeld zijn. Het hoogste voortbrengsel van éénige kunst is de tempel, het kerkgebouw. Het is boven reeds gebleken, dat er overeenkomst is tusschen het gebouwde Heiligdom (Gods Huis) en de Onbevlekt Ontvangen Maagd. Zoo zijn wij dan gerechtigd te verwachten, dat er zich een reeks van trekken in de kerk zal opdoen die op de Heilige Maagd terugwijzen.

De heiligste en dierste geheimen, de voornaamste leerstukken des Christendoms zijn: de H. Drievuldigheid, de Menschwording van Gods Zoon en de H. Eucharistie. In het kerkgebouw zullen die waarheden bovenal moeten uitkomen. Hoe duidelijk de H. Drievuldigheid spreekt uit schier ieder bouwdeel, vernemen wij later; dat de kerk in zonderheid Offerplaats is en de H. Eucharistie tot middelpunt heeft, is wel voor allen duidelijk; dat de Menschwording, vertegenwoordigd door Maria, op de kennelijkste wijze in het kerkgebouw is uitgedrukt, is reeds gedeeltelijk gebleken uit hetgeen wij van Maria gezegd hebben, en wij hopen het te bevestigen door een opmerking aangaande de torens.

De H. Linie.

De toekomst van Palestina.

De *Heraut* schreef reeds voordat de inneming van Jerusalem bekend was:

„Een der verrassendste wendingen, die deze oorlog ons brengt, is zeker wel de mogelijkheid, dat Palestina aan de Joden zal worden teruggegeven.

„Nu het Britsche leger, na Gaza te hebben veroverd, door het oude land der Philistijnen Palestina binnenrukt en niet ver van Jerusalem af is, schijnt het wel, dat het Heilige Land, dat eeuwen lang in de macht der Turken was, weder in het bezit van een Christelijke natie zal komen, en daarmede het oude ideaal, dat eens in de Middeleeuwen de Christenvolken ten kruistocht trekken deed, zal vervuld worden. Want Engeland zal, wanneer het eens op Palestina de hand heeft gelegd, het zeker niet meer loslaten, al was het alleen maar, om een nieuwe bedreiging van Egypte te voorkomen.

„Maar al komt Palestina onder Engeland's protectoraat, de Engelsche regeering heeft reeds nu officiëel uitgesproken, dat het doel is, het

Heilige Land niet voor zich zelf te houden, maar daar een Joodschen staat te grondvesten. Het Joodsche volk, dat eeuwen lang als balling heeft rondgezworven, zal naar zijn vaderlandschen bodem kunnen terugkeeren en daar een zelfstandig nationaal bestaan kunnen voeren. Het Zionisme zal dan zijn wensch vervuld zien.

„Of daarom te verwachten is, dat heel het Joodsche volk, dat nu onder alle volkeren en natiën verspreid is, naar het heilige land hunner vaderen zal terugkeeren, is een vraag, die niet gemakkelijk te beantwoorden is. Toen na de ballingschap te Babel het Joodsche volk vrijheid kreeg naar Palestina terug te keeren, heeft slechts een klein deel van dit verlof gebruik gemaakt; het grootste deel bleef in Babel achter. En wie de Joden in onze dagen kent, zal zeker niet verwachten, dat het thans anders zal gaan. Bij enkelen zal het heilig patriotisme den doorslag geven, en ze zullen alles in den steek laten, maar bij het meerendeel zal wel blijken dat de band aan het nieuwe vaderland sterker is dan aan het oude. Alleen daar, waar de Joden vervolgd en verdreven werden, zal een groote exodus plaats vinden.

Het blad wil zich niet verdiepen in de quaestie van het duizendjarig Rijk, maar stelt verschillende vragen.

„Zal de nationale eeredienst, die, omdat er geen tempel en altaar was, al die eeuwen stilstond, weer naar Mozes' wet worden hersteld? Zal de moskee van Omar op den tempelberg worden afgebroken en plaats moeten maken voor een nieuwen tempel ter eere van Jehova? Zullen de Joden, uit zooveel verschillende landen herkomstig, in staat zijn, metterdaad een natie te vormen? Zullen zij, die hier geheel van den handel leefden, in staat zijn weer, evenals het oude Israël, een landbouwend volk te worden? Zullen de voor ons Christenen heilige plaatsen in Palestina geëerbiedigd worden en in een Joodsch Jerusalem nog toegang wezen voor de bedevaartgangers uit alle volkeren? Zal wat thans onder de Turksche heerschappij onmogelijk was, de bodem van Palestina onderzocht kunnen worden naar de schatten der oudheid, die daarin bedolven liggen, en daardoor niet alleen meer licht over tal van vraagstukken uit Israël's verleden opgaan, maar ook de waarheid der Heilige Schrift ons opnieuw worden bevestigd?

Israël Zangwill, de bekende schrijver en voorzitter van de *Jewish Territorial Organisation* (Ito), die sedert dr. Theodor Herzl den grondslag legde voor het Zionisme op het eerste Zionistencongres te Bazel in 1897, een werkzaam aandeel heeft gehad in de Zionistische beweging, heeft aan de Londensche corr. van het *Hbl.* een onderhoud toegestaan naar aanleiding van den belangrijken brief, dien minister Balfour eenige dagen geleden namens de Britsche regeering aan Lord Rotschild heeft gericht.

Hij zeide van het plan tot stichting van een Joodschen staat:

Veel hangt af van de tegenwoordige bewoners. Toen de oorlog uitbrak, waren er in Palestina ongeveer 600.000 Arabieren, 200.000 Christenen en ongeveer 100.000 Joden, waarvan 14.000 kolonisten en 50.000 oude ondersteunden, die het toekomstige land niet kunnen opbouwen. De eenvoudige vraag is: „Wat te doen met deze bevolking? Wanneer na den oorlog de Joden langzamerhand zouden binnenkomen en de Arabieren het land blijven beheerschen, zou een territoriale oplossing onmogelijk zijn. Wanneer een Joodsch nationaal „tehuis" in Palestina ooit tot stand zal komen, moeten de Arabieren bij minnelijke schikking uitgekocht. Om de Arabieren er verder toe te brengen Palestina te verlaten, zou hun compensatie gegeven dienen te worden. De Arabieren zijn geen bevolking met eene vaste woonplaats, zooals de Belgen, maar halve nomaden en zij hebben in het land geen cultuurwaarden in het leven geroepen. Er kan geen quaestie van zijn, dat hier iets ontnomen wordt, vooral niet, wanneer de geallieerden hun eigen Arabië met zijn millioenen vierkanten mijlen weder herstellen. Waarom zouden zij zich dan blijven vastklampen aan het kleine Palestina-gebied?

Wanneer zoo iets niet gedaan kan worden, beschouw ik den brief van Balfour, waarin gesproken wordt van de vestiging van een nationaal Joodsch „tehuis", zonder afbreuk te doen aan de rechten van niet-Joodsche gemeenschappen in Palestina, als een „contradictio in terminis" en dan zal het Joodsche probleem onopgelost blijven.

„Zoudt gij denken", zoo vraag ik, „dat, in het geval het territoriale plan in Palestina zou slagen en Joden uit verschillende landen zich daar zouden vestigen, zij daar samen kunnen wonen en arbeiden bij het groote onderlinge verschil in denkbeelden onder hen?"

„Aan de mogelijkheid heb ik nooit getwijfeld, zeide Zangwill. „Zijn niet menschen van zeer verschillende nationaliteit in Amerika gevestigd en werken zij niet samen? De kracht, die van het land uitgaat, is hier zoo groot, dat deze zeker zal leiden tot een versmelting tot een nieuwe Palestijnsche nationaliteit."

Op de vraag: Hoe de positie van de Joden in Jeruzalem zou zijn, antwoordde Zangwill. „Ik zie niet in, waarom de Joden deze heilige plaatsen, die gewijd zijn aan groote Joden, niet even goed zouden kunnen beschermen als dit door de Turken geschied is."

„De geheele brief aan Lord Rotschild", zoo eindigde Zangwill, „is met groote geestdrift ontvangen, vooral door de armere Joden. De gegoede, al zijn zij sympathiek jegens het plan gezind, koesteren bezwaren en een welvarende minderheid is er tegen."

Oorlogsdoeleinden.

Henderson zeide in een onderhoud met een vertegenwoordiger van Maxim Gorki's orgaan *Nowoje Sjisno*: Bonar Law's verklaring, dat de Parijsche conferentie niet de oorlogsdoeleinden, maar de oorlogvoering zal behandelen, kan slechts dit beteekenen, dat, met het oog op de ernstige ontstemming in Rusland, er geen twijfel aan bestaat, dat de oorlogvoering zelf ter sprake zal komen, maar de oorlogsdoeleinden en de voering van den oorlog zelf zijn onafscheidelijk. Ik geloof, zeide Henderson, dat Law meende, dat militaire ontwerpen in de eerste plaats het hoofddoel van de conferentie vormen, maar *dat daardoor niet een eventuëele bespreking van diplomatieke maatregelen* zal worden uitgesloten, indien een van de vertegenwoordigers van de geallieerde landen daarom vraagt. Het opnieuw meedoen van Rusland als militaire mogendheid en een nieuwe inspanning van dit land, kan slechts voortspruiten uit de zuiverheid van de oorlogsdoelen der geallieerden. Ik ben verheugd, zoo zeide hij verder, dat de sowjet de Russische vredesformule in concrete termen heeft neergelegd. De Britsche arbeidersbeweging gelooft, dat een overeenkomst betreffende de oorlogsdoelen een belangrijke maatregel zou zijn en bovendien tusschen de socialisten van de geallieerde landen noodzakelijk een dergelijke overeenkomst behoort te worden getroffen, voordat een nationale conferentie bijeen zal komen. Een vraagstuk, dat onmiddelijk behoort te worden besproken is, of de Centralen willen afzien van veroveringen. België moet worden teruggegeven en het Elzas-Lotharingsche volk moet het recht hebben om over zijn eigen toekomst te beslissen. Voor het Britsche volk is België de toetssteen van het geheele vraagstuk. De Duitsche regeering heeft nog niet verklaard, dat zij geneigd is de toekomst van België te grondvesten op een basis van recht.

De *Manchester Guardian* zet zijn veldtocht voort voor een nauwkeuriger bepaling van de oorlogsdoeleinden en schrijft: Wij kunnen inderdaad moeilijk den oorlog voortzetten tenzij een duidelijker uiteenzetting gegeven wordt wat het werkelijk doel van den oorlog is. Het helpt ons niets, indien wij zeggen, dat het doel van den oorlog is het behalen van de overwinning en dat het bespreken van de oorlogsdoelen ijdel is zoolang deze overwinning niet is behaald. Er zijn inderdaad allerlei soorten van overwinning. De eenige overwinning, die wij wenschen, dat behaald wordt, is die, waarbij een bepaald voor ons liggend doel bereikt wordt. Hoe kan men zich een duidelijke voorstelling maken van wat een overwinning eigenlijk beteekent, voor en alleer men het geheel eens is geworden over het te bereiken doel, hetwelk het eindpunt moet zijn. Na voorbeelden te hebben aangehaald van met elkaar in tegenspraak zijnde verklaringen betreffende de oorlogsdoelen van Italië en Frankrijk, zegt de *Manchester Guardian*: Zulke tegenspraken behooren niet langer mogelijk te zijn. Daardoor wordt het vertrouwen van alle volkeren geschokt en wordt de mogelijkheid uitgeschakeld van een oorlogspolitiek, die succes opleveren kan en die consequent is. De oorlogspolitiek der geallieerden breidt haar inconsequenties zelfs zoover uit, dat daardoor de fundamenteele beginselen, waarop de vrede zal worden gesloten, worden getroffen. Amerika heeft verklaard, dat het strijdt voor democratie, voor nationaliteitsrechten en voor het plaatsen van de hoogste macht der groote staten in handen van het geheele volk. Verder voor de vrijheid, die aan alle volken moet worden gegeven om zelf te beslissen tot welk staatsverband zij zullen behooren. *Deze beginselen zijn niet overeen te brengen met de van officiëele zijde gestelde eischen van sommigen onzer bondgenooten.*

De *Noorddeutsche* ontkent nadrukkelijk, dat alle verhalen over vredesaanbiedingen, *waarbij Elzas-Lotharingen zou worden afgestaan*, „uit de lucht" zijn gegrepen.

Maar over aanbiedingen in zake België zegt het blad niets.

Waarom nog oorlog? vraagt de *Vorwärts*. De liberale pers van Engeland heeft gezegd, dat België het beslissende punt is. Welnu, Duitschland is tot herstel der Belgische zelfstandigheid bereid, nochtans duurt de oorlog voort. In Amerika is de theorie verkondigd, dat er geen vrede kan komen, omdat en zoolang Duitschland een autocratie is. Intusschen is in Duitschland een kanselier door het parlement ten val gebracht en vervangen door een nieuwen, die de toestemming der rijksdagmeerderheid tot voorwaarde maakte van zijn aanvaarding van het ambt. Een land, waarin dit plaats had, is geen autocratie meer. Nochtans bestaat er geen aanwijzing voor, dat de omkeer in Duitschland de leidende personen der Entente meer geneigd kan maken tot den vrede.

Wij moeten het ons duidelijk maken, zegt de *Vorwärts*, dat de eigenlijke en diepste oorzaak ervan, dat het zoo enorm moeilijk is tot vrede te komen, in de militaire successen van Duitschland ligt. Doordat Duitschland een zoo geweldige coalitie weerstond en nu hier dan daar door geweldige aanvallen steeds nieuwe voorterreinen tot zijn verdediging won, heeft het de wereld een krachtproef gegeven, die haar heeft verrast en verschrikt. En zoo ontstaat het tragische conflict, dat *ons het militaire succes den vrede niet kan brengen*, omdat het politieke, economische en geografische overwicht der anderen te groot is en omdat wij het eenige middel, dat ons volgens bewering der vijanden den vrede kan brengen, n.l. ons eigen militaire falen, om redenen van zelfbehoud niet wenschen kunnen. Wat is tegenover zulk een staat van zaken voor de Duitsche regeering te doen? *Iedere terugval naar annexionistische gebaren naar buiten en autocratische manieren naar binnen, zou door Duitschlands tegenstanders worden verwelkomd als een verlichting* van hun dagelijks moeilijker wordenden toestand. Tegen een Duitschland, welks 70 millioen zielen slaafs den wil van een enkel persoon gehoorzamen en dat België, Polen, Rusland, Venetië veroveren wil, zouden de volkeren zich steeds opnieuw tot den heiligen oorlog laten aanzetten. Tegen een Duitschland, dat innerlijk vrij is en dat daarbuiten niemand iets wil ontnemen, maar uitsluitend strijdt voor zijn zelfbehoud, zullen de millioenen zich niet nog jarenlang in den dood laten drijven. De weg tot den vrede is niet makkelijk, maar hij is verkend, *en geen Duitsche regeering mag hem weder verlaten.*

(*Het Centrum.*)

De oorlog in het gebied der eeuwige sneeuw.

De bekende Engelsche schrijver Rudyard Kipling is juist teruggekeerd van een bezoek aan het Italiaansche front en geeft in de „Daily Telegraph" eene beschrijving van eenige operaties, welke de Alpenjagers in de bergen hebben uitgevoerd:

„Het gedeelte van het Italiaansche front, waar men zoowel bergbestijger als klimmer moet zijn, is bezet door de regimenten Alpenjagers, de Alpini, dit corps bestaat uit mannen, die wonen, en weten wat er omgaat in den geest der bergen — mannen die gewend zijn lasten te dragen langs paden van nog geen halven meter breedte, welke langs afgronden van duizend voet diepte loopen. Hunne taal is het „dialect" van de bergen, dat een woord heeft voor iederen toestand en iedere stemming van sneeuw, ijs en gesteente en even uitvoerig beschrijvend is als de taal van een Zoeloe, als hij zijn vee beschrijft.

Zij dragen een hoed met een enkelen arendsveer (waarvan nu nog slechts een eerwaardig stompje over is); de spijkers aan hunne schoenen gelijken op en worden zoo scherp gehouden als de klauwen van een wolf. Hunne oogen zijn zoo scherp als die van onze vliegers en ik heb nog nooit de eer gehad een vroolijker troep steviger, zindelijker jonge kerels met rustigen blik te ontmoeten dan zij.

„Wat doet ge hier eigenlijk voor werk?" was ik dwaas genoeg hun te vragen, terwijl ik veilig en wel in de cantine zat, zeven duizend voet hoog, tusschen de dennen en de sneeuw.

„O, komt u maar eens kijken," zeiden die vroolijke kinderen. „We werken maar een klein eindje verder den weg op. Het is maar een paar stappen ver".

Om naar boven te komen klimt men in een bergspleet of „rotsschoorsteen" omhoog — van dat schouder- en knieënwerk, dat de bergbeklimmers moeten kennen — en wel bij voorkeur bij nacht, omdat de vijand overdag steenen in de schoorsteenen laat vallen. Een zekere compagnie Alpini heeft eens veertien winternachten noodig gehad om in één van die schoorsteenen op te klimmen, maar zij moesten machinegeweren en nog wat andere dingen meevoeren.

En als ge uit den schoorsteen komt — wat ge het best kunt doen als het stormt, omdat schoenen met spijkers lawaai maken op de rotsen — dan ontdekt ge in den regel, dat ge van uw plaats af een vijandelijken post op den top bestrijkt. In dat geval schiet ge hem neer of snijdt ge hem den toevoer af door het eenige paadje, waarlangs die hem kan bereiken, onder vuur te houden; of ge ontdekt, dat de vijand zelf van de een of andere schuilplaats uit bestrijkt.

In dat geval gaat ge weer naar beneden — zoo ge kunt — en probeert het ergens anders. En zoo geschiedt het langs het geheele gedeelte van het front, waar het terrein geen andere manier van doen mogelijk maakt.

Het „speciale" werk is eenigszins anders. Ge zoekt een bergtop uit, dien ge vermoedt, dat door den vijand flink bezet is, met verdedigingswerken enz. Dan probeert ge u ergens met de handen en de spijkers van uwe schoenen vast te houden; ge boort in de harde rots met een pneumatischen boor zooveel honderd meter diep, als ge denkt, dat noodig is.

Als dit klaar is, vult ge uw mijngang met nitroglycerine en blaast zoo den top van den berg af. Dan bezet ge, zoodra ge kunt, den krater met mannen en machinegeweren. Zoo krijgt ge dan een beheerschende positie van waar ge, met dezelfde middelen, andere posities kunt nemen."

HOOFDSTUK IV.

Van het voortgezet onderwijs.

Art. 84. 1. Voortgezet onderwijs wordt gegeven aan afzonderlijke leergangen.

2. Tot het ontvangen van voortgezet onderwijs zal van gouvernementswege gelegenheid gegeven worden, wanneer zich een voldoend aantal leerlingen daartoe aanmeldt.

3. De omvang van het onderwijs wordt naar plaatselijke behoeften voor elken leergang door den Gouverneur, gehoord den Inspecteur van het onderwijs en de Commissie van Onderwijs van het eiland, waar de leergang geopend zal worden, vastgesteld.

Art. 85. De vakken, welke behalve die van gewoon lager onderwijs in aanmerking komen, om in het leerplan van een leergang voor voortgezet onderwijs te worden opgenomen, zijn:

de beginselen der Engelsche, Spaansche, Fransche of Hoogduitsche taal;
die van land- en tuinbouwkunde;
die van handelskennis;
die van zeevaartkunde;
die van hand- en lijnteekenen, in verband met verschillende ambachten.

Art. 86. Voor elken leergang zal voorts worden bepaald:

a. aan welke eischen zij, die hem wenschen te volgen, moeten voldoen;
b. het aantal wekelijksche lesuren;
c. het minimum aantal leerlingen;
d. de voor het volgen te betalen vergoeding, waarbij aan on- en minvermogenden vrijstelling of vermindering wordt verleend;
e. de belooning van den onderwijzer, die met het geven der lessen belast wordt.

Art. 87. Voor zooveel het voortgezet onderwijs vakken omvat, waarvoor wettelijke akten van bekwaamheid verworven kunnen worden, moet dat onderwijs gegeven worden door onderwijzers of vakonderwijzers in het bezit dier akte.

Art. 88. Indien het bestuur van eene rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging leergangen voor voortgezet onderwijs opent, kan aanspraak gemaakt worden op eene bijdrage uit de koloniale kas, mits:

a. die instelling of vereeniging geldelijk onafhankelijk is van de persoon, aan wie het onderwijs aan den leergang is opgedragen;
b. het leerplan voor elken leergang wordt medegedeeld aan den inspecteur van het Onderwijs, aan wien tevens opgave moet worden gedaan van de uren, waarop en de plaats, waar het onderwijs wordt gegeven;
c. voldaan wordt aan het bepaalde in artikel 87 wat betreft de bevoegdheden der onderwijzers;
d. voor het volgen van den leergang geen hoogere vergoeding van de leerlingen wordt gevorderd dan voor leergangen van gouvernementswege wordt geëischt.

Art. 89. 1. Het bedrag van de per leergang uit te keeren bijdrage wordt berekend naar het aantal leerlingen en het aantal wekelijksche lesuren en bedraagt ten hoogste een gulden per lesuur.

2. De regeling der bijdragen en de voorschriften, in acht te nemen bij het aanvragen ervan, worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

Een stap tot den Vrede.

Dato 7 Januari heeft President WILSON een Boodschap tot het Congres gericht naar aanleiding van de vredesonderhandelingen te Brest-Litovsk tusschen Rusland en de Centrale Mogendheden.

Daarbij ontwikkelt Wilson in zeer duidelijke bewoordingen een afgerond

Program voor den Wereldvrede.

1o. De vredesonderhandelingen worden in het openbaar gehouden, geen geheim internationaal verdrag wordt daarna meer toegelaten, maar de diplomatie zal immer openlijk en vrij onderhandelen.

2o. Vrije vaart op zee buiten de territoriale wateren, zoowel in vredes- als in oorlogstijd; uitgezonderd wanneer de zee geheel of gedeeltelijk gesloten wordt verklaard krachtens internationaal verdrag, ter uitvoering van internationale overeenkomsten.

3o. Zoo spoedig mogelijk wordt elke economische hinderpaal uit den weg geruimd en worden er tusschen alle volkeren, die het vredesverdrag onderteekenen en zich onderling verbinden het nakomen daarvan te waarborgen, gelijke handelsvoorwaarden vastgesteld.

4o. Deugdelijke waarborgen worden wederzijds gevraagd en gegeven, dat de bewapening der volken zal verminderd worden tot een minimum, overeenkomend met den noodzakelijksten eisch tot bewaring van de inwendige rust des lands.

5o. Een vrije en franke en absoluut onpartijdige regeling van alle koloniale moeilijkheden, waarbij ten strengste wordt vastgehouden aan het grondbeginsel, dat bij de oplossing dezer moeilijkheden de rechten der betrokken volken evenveel gewicht in de schaal leggen, als de rechtvaardige eisch der regeering, wier aanspraak op dat bezit moet worden vastgesteld.

6o. Ontruiming van het Russisch gebied en een zoodanige regeling der Russische quaestie, dat de grootste en volste medewerking verzekerd zij om Rusland in de gelegenheid te stellen zich zelve volkomen vrij te ontwikkelen in politieken zin, waarbij de volle verzekering wordt gegeven, dat Rusland zal worden opgenomen in den bond der vrije volken, onder welken vorm het ook goed zal vinden te verschijnen.

Behalve een hartelijke ontvangst zij Rusland ook alle mogelijke steun toegezegd, welke het mocht behoeven, of verlangen.

De overeenkomst welke in de volgende maanden gesloten zal worden tusschen Rusland en hare Zusternaties, zal de smeltkroes zijn van den goeden wil dezer volken, en moet het bewijs leveren in hoe verre zij de nooden van Rusland begrijpen, onderscheiden van hun eigene belangen, alsmede van hun verstandige en onbaatzuchtige sympathie.

7o. België, hierover is de geheele wereld het eens, moet worden ontruimd en de geleden schade moet worden vergoed, zonder ook maar de minste beperkende bepaling voor België's souvereiniteit, dat het met alle andere vrije volken gemeen heeft.

Geen daad zal beter in staat zijn aan de volkeren terug te schenken het vertrouwen in de wetten, die zij zelven gemaakt hebben om de wederzijdsche verhoudingen onder elkander te regelen. Zonder deze daad van algeheel en volledig herstel zal de beteekenis en de kracht van een internationaal verdrag voor altijd valsch en geschonden blijven.

8o. Geheel het grondgebied van Frankrijk moet weer vrij komen en de schade, door den inval veroorzaakt, moet hersteld.

Het onrecht Frankrijk aangedaan door Pruisen in den jare 1871, voor zoover het Elzas

Lotharingen betreft, waardoor een halve eeuw lang de wereldvrede in gevaar verkeerde, moet worden goedgemaakt, opdat de vrede aan allen de volmaakte rust kan geven.

9o. De grenzen van Italië moeten herzien worden volgens de zuivere lijn der nationaliteit.

10o. De volken van Oostenrijk-Hongarije, wier plaats tusschen de naties wij gewaarborgd en verzekerd wenschen, moeten de grootst mogelijke vrijheid hebben om hun zelfbestuur te regelen en te ontwikkelen.

11o. Roemenië, Servië en Montenegro moeten ontruimd worden, het veroverde gebied moet worden teruggegeven.

Servië zal een vrijen en veiligen toegang hebben tot de zee; de betrekkingen tusschen de verschillende Balkanstaten zullen door vriendschappelijke overeenkomsten worden geregeld volgens politieke en nationale grondbeginselen, die historisch vaststaan. Internationaal zal de economische en politieke onafhankelijkheid, evenals het ongeschonden grondgebied van de verschillende Balkanstaten worden gewaarborgd.

12o. Aan het tegenwoordige gebied van het Ottomaansche Rijk wordt de volle souvereiniteit gewaarborgd, maar de overige nationaliteiten, die onder het Turksch Bestuur leven, moeten eveneens de volle zekerheid erlangen van een veilig bestaan en dan moet zonder moeilijkheden de gelegenheid worden geboden zich te ontwikkelen tot zelfbestuur.

De Dardanellen blijven voor altijd open voor de vrije doorvaart van alle schepen en voor den handel van alle nationaliteiten; en dit zal internationaal gewaarborgd worden.

13o. Een onafhankelijke Poolsche Staat zal gesticht worden, bestaande uit de verschillende gebieden thans door de Polen bewoond. Aan dezen Staat wordt een vrijen uitgang naar zee verzekerd. De politieke en economische onafhankelijkheid, evenals de onschendbaarheid van het gebied, worden door internationale verdragen gewaarborgd.

14o. Een algemeene volkerenbond moet worden gevormd, met bizondere overeenkomsten, waardoor onderling waarborgen gegeven worden voor de politieke en economische onafhankelijkheid, alsmede voor de onschendbaarheid van elks grondgebied.

Dit geldt zoowel voor de groote als voor de kleine Staten.

Van zeer groot belang is verder de verklaring van President WILSON, dat Duitschland noch door geweld van wapenen, noch door vijandelijke handelsmaatregelen bestreden zal worden, als het zich met de overige volken wil verbinden door middel van rechtvaardige en wettige overeenkomsten.

Hij wil, dat Duitschland de plaats van zusternatie inneme tusschen de overige volkeren der wereld en niet, zooals tot nu toe, die van meesteres.

In het inwendig bestuur van Duitschland zal niemand treden, maar tot goed verstaan der eventueel te sluiten overeenkomsten moet uitdrukkelijk en klaar worden gezegd door de woordvoerders, krachtens welke partij zij spreken; of het is namens de meerderheid der Rijksdag, de militaire partij, of de alduitschers.

Van boycotten van Duitschland is al geen sprake meer We noemen daarom deze Boodschap van President WILSON een stap tot den vrede.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkwijding.

Morgen zal de nieuwe kerk, toegewijd aan de H. Familie, na bisschoppelijke inzegening in gebruik worden genomen.

Dat is een feit van groote beteekenis voor het Apostolisch Vicariaat van Curaçao.

Reeds menige nieuwe kerk werd er gebouwd in onze Missie, maar nog nooit zulk een mooi stuk werk, een echt kerkgebouw, een monument, waardig God ter eere te worden gesticht.

Hoe sober en eenvoudig ook gebouwd, zoodat er van rijkdom en weelde geen sprake kan zijn, het is toch een waar sieraad van kerkelijke kunst, een gebouw, waarop Curaçao trotsch mag zijn, een kerk, die gezien mag worden door Amerikaan en Europeër, een bezienswaardigheid, die door de vreemdelingen met belangstelling zal worden bezocht.

De voorgevel alleen reeds imponeert door kloeken bouw en klare uitdrukking. De Maria- en Jozeftorens staan als weerszijden als ter bescherming van het kruis, opbloeiend uit de kroonlelie, als Jesus, de bloem van Jesse's stam. Een beeld der H. Familie zien we verder in de drie rondvensters en gouden naamcijfers, in de drie deuren, de drie kolommen, in wat niet al. Ongezocht spreekt heel het gebouw ons van Jesus, Maria en Jozef.

Onze oprechte gelukwenschen gaan allereerst tot Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid, Mgr. M. G. VUYLSTEKE, die door een jaar zwoegen in Amerika steen voor steen bij elkander heeft gezocht. De Bisschop heeft persoonlijk het hardst aan de nieuwe kerk gewerkt. Aan Monseigneur is het te danken, dat zulk een kloek plan werd opgevat en nog mooier werd uitgevoerd. Dagelijks kwam de Apostolisch Vicaris het werk bezichtigen en liet persoonlijk zijn oog over alles gaan. Niets ontging hem, alles werd door hem geregeld. Degelijk en goed werk verlangde hij, de nieuwe kerk moest de mooiste kerk worden van heel de Missie.

Dat had Mgr. bij de eerste steenlegging openlijk beloofd, en Z. D. H. heeft woord gehouden.

Onze gelukwenschen gaan verder tot den Zeereerw. Pater ST. VAN DE PAVERT, die het werk is begonnen, tot den Eerw. Frater AUGUSTINUS, die het aandurfde het te voleinden, tot den Zeereerw. Pastoor DAHLHAUS, die er de laatste hand aan legde. Ook de Opzichter, de Heer A. SAEDT verdient allen lof, evenals de Bazen en de Werklieden. Zij allen hebben uitstekend werk geleverd. Steeds zal het voor hen een gloriepunt in hun leven zijn, dat zij aan den bouw der nieuwe kerk hebben medegewerkt.

De Katholieken van Curaçao smaken thans de groote voldoening, dat zij allen hebben medegewerkt, zooveel in hun vermogen lag. Ook onze vrienden onder de andersdenkenden hebben ons hun gewaardeerde hulp niet onthouden. Dankbaar worde hier vernoemd de Directie der Curaçaosche Petroleum-Maatschappij. Nooit te voren was er zulk een algemeene, lang aanhoudende geestdrift om iets groots en moois tot stand te brengen.

Het feest der kerkwijding zal daarom morgen werkelijk algemeen zijn, omdat het de kroon zet op ons aller gezamenlijk werk.

Zooals men weet, mag niemand binnen de kerk worden toegelaten, voor deze is gewijd. Deze plechtigheid zal niet veel langer dan een kwartier duren. Daarna staat de kerk voor een ieder open en zal de Pontificale Hoogmis beginnen tot dankzegging aan God voor Zijn milden zegen, dat het groote en moeilijke werk zonder ongelukken goed ten einde is gebracht en zal 's Hemels zegen worden afgesmeekt over de nieuwe parochie.

Een mooi koor van mannen- en jongensstemmen zal de Mis in hon. S. Francisci Xaverii van P. Griesbacher Op. 68 uitvoeren. De militaire Kapel, welwillend aangeboden, zal onder leiding van den Heer C. BOSKALJON toepasselijke stukken spelen.

Ook zullen een tweetal composities van den Heer R. F. W. BOSKALJON ten gehoore worden gebracht en na de plechtigheid een Danklied worden gezongen.

Des avonds te half zeven zal er Pontificaal Lof gehouden worden.

Benoemingen.

Z. D. H. de Apostolisch Vicaris heeft benoemd tot Pastoor der parochie van de H. Familie den Zeereerw. Pater M. DAHLHAUS, tot Kapelaan den Weleerwaarden Pater H. JANSSENS, tot Assistent den Weleerwaarden Pater FR. HELLING.

De Weleerw. Pater TH. VAN SADELHOFF is benoemd tot Kapelaan van de Rozenkranskerk op Pietermaai, de Weleerw Pater R. BÜHRS tot Kapelaan van de Catedrale Kerk St. Anna, de Weleerw. Pater G. MURK tot Kapelaan van St. Rosa.

Voor de nieuwe kerk.

Gisteren werd aan Monseigneur een kristallen kroonluchter aangeboden en dankbaar aanvaard.

De Grenzen der nieuwe parochie.

De grens ten W. van af *Pieterszsteeg* en St. Thomas college tot aan *Morgenster*, en *Cas chikitoe*. Ten N. door PIETERSZSTEEG en het erf DE JONGH naar het Oosten tot aan BELVEDÈRE en dan verder zich uitstrekkend tot alle straten, stegen en erven boven de HOOGSTRAAT tot aan de VAN LENNEPSTRAAT.

L. van der Veen Zeppenfeldt ✠

In volle wapenrusting is hij gevallen op het veld van eer te midden van zijn werk.

Man van plicht voor alles heeft hij zijn hoog verantwoordelijken post bekleed tot het laatste oogenblik. Nimmer heeft hij zich zelf ontzien en altijd meer gegeven dan men recht had van hem te vragen.

Een zeer verdienstelijk ambtenaar, die door ijver en toewijding zich zelf heeft opgewerkt tot het voor hem hoogst bereikbare, was de Heer L. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT tevens een uitstekend Katholiek wiens Roomsch Geloof hem een eeretitel was en onverdiend voorrecht.

Hij en zijn huis zouden den Heer dienen alle de dagen zijns levens.

Een degelijk wetenschappelijke, maar ook door en door godsdienstige opvoeding wist hij met veel opoffering zijn vier zonen te verzekeren.

Zijn ongerepte naam zal door hen in eere onder ons blijven voortleven.

Door zijn onverwachten dood werd plotseling een steunpilaar van Kerk en Maatschappij weggeslagen. Zijn te vroeg heengaan wordt algemeen betreurd.

Zijne diepbedroefde Gade en Dochter, evenals zijn Broeder en verdere geachte Familie, ontvangen de verzekering van onze oprechte deelneming. Ook wij verloren in den Heer L. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT een hoog geschatten vriend.

R. I. P.

Hof van Justitie.

Het Hof van Justitie deed j. l. Dinsdag uitspraak in zake de poging tot moord; de beschuldigde werd veroordeeld tot twee jaren gevangenisstraf. De persoon die met voorbedachten rade iemand een slag toebracht werd met zes maanden gestraft, terwijl tegen den dief die bij den heer AMELUNXEN z'n slag heeft geslagen 6 jaren dwangarbeid is geëischt. Het is jammer, dat het voor de Justitie zoo uiterst moeilijk is, om de z. g. opkoopers te vervolgen.

Om den wisselprijs.

Met stille trom had j. l. Zondag de tweede voetbalwedstrijd plaats, waarbij bleek, dat de partijen—even als de vorige keer — elkaar niets toegaven met gevolg dat er geen beslissing viel en de uitslag 0-0 was. De Commandant der troepen, die welwillend de muziek ter beschikking had gesteld, heeft — met het oog op de treurige plechtigheid die er naast het voetbalterrein plaats vond — het muziekmaken niet laten doorgaan. Er was niet veel belangstelling.

Don Alberto

is Maandagmorgen teruggekeerd van Maracaibo met de tankboot *Willemstad* en Donderdag weer uitgestoomd.

Radiogrammen.

Curaçao vooruit!

Misschien is het wel een unicum op heel de wereld, dat er een Dagblad uitkomt, uitsluitend radiogrammen bevattend.

Curaçao was reeds modern met zijn Dagblad, opgericht om dagelijks de telegrammen van den Franschen Kabel te kunnen publiceeren, maar nu met ons radiogrammenblad zijn we heel de wereld vooruit.

Onze gelukwenschen aan de firma A. BETHENCOURT Y HIJOS, en veel succes. Zulk een onderneming wordt natuurlijk door een ieder gesteund.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de firma S. E. L. MADURO & SONS een wandkalender als reclame voor de Portland Cement.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 18 Jan. 1918.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 130 K.G.		f 0.80
DIVIDIVI per K,G.		„ 0.08½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.		„ 0.30
id. per KG. 2e kw.		„ 0.20
HUIDEN per K.G.		„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.		„ 1,20
WOL per K.G.		. 0,52
SCHAPENVELLEN per stuk		„ 0.50
BEENDEREN per K.G.		„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.		„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa) .		„
Kwaliteit No, 1 per dozijn		3,50
„ „ 1 (gebleekt) „ „		„ 3.62½
„ „ 2 „ „		„ 4.50
„ „ 3 „		„ 6.12
„ „ 3 „ „		„ 6.30
„ „ 4 „ „		„ 7
„ „ 5 „ „	OLA	„ 6,20
„ „ 6 „ „		„ 8
„ „ 7 „ „		„ 9
„ „ 8 „ „	OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „		„ 12.00
„ „ 10 „ „	OLA	„
„ „ 11 „ „		„ 12
„ „ 12 „ „	OLA	„
„ „ 13 „ „		„
„ „ 14 „ „	OLA	„
„ „ 15 „ „		„
„ 1 van 25 c.M. of minder		
STROOHOEDEN (latat) :		f.
Kwaliteit X per dozijn		f1,87
Kwaliteit X X per dozijn		f1,90

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Dec. 1917.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.		
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl. in echt	Levenl. b. echt	H.
Stadsdistrict	27	13	16	24	9	15	1	7	11
2e. district	13	13	18	8	2	6	0	0	7
3e. district	8	15	13	10	1	4	0	0	3
4e. district	4	3	5	2	0	4	0	0	0
5e. district	9	5	3	11	3	4	0	0	0
Totaal :	61	49	55	55	15	33	1	7	21

Kamer van Koophandel.

Maandag heeft de Kamer van Koophandel en Nijverheid van dit eiland den heer JULIUS PENHA tot haren voorzitter en den heer J. P. C. ECKER tot haren ondervoorzitter gekozen.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

J. A. Bergn, Teobaldo Castañeda, Manuel Castillo, Dolores Castro, Martina Correa, Emma Coster, Antonia Cruz G. F. G. de Bruin, Ismaela Martinez de Castro, Leonicia Da Costa Gomez a|c M. D. Gomez, Stoledo Felipe Co., Rosa Gutierrez Gonzalez, Carlos A. Guia (4), Luisa Jamboos, Rosalia Koeks, Jan Batiste Marien Efrozina Ofruman, Henriette Pitierz, Francisco Battle Romagaso, Maria Steba, Hendrik Stroder, Seferina Valerian.

Drukwerken : Juan Lesseur, R. H. Schotborgh.

Postpakketten : W. C. Smith c|o Curaçao Petroleum Co., Francis Mc Graw c|o Bataafsche Petroleum Co.

Niet voor verzending vatbaar 2 brieven geadresseerd respectievelijk aan Francisca de Leon; Esquina de las delicias interiol del botiquin Parroquia Altagracia, en Rosarita Sombrano Puerto Escondido 'a Puente nuevo No. 30.

Officiëele berichten.

De seinwachter op het fort Nassau Chevalier Croes is met ingang van 19 Januari uit den dienst ontslagen.

In de commissie tot het afnemen in 1918 der examens, bedoeld bij de artikelen 30, 31, 32 en 33 der onderwijsverordening (P. B. 1907 No. 5) zijn benoemd: de Inspecteur van het onderwijs tot lid en voorzitter, Mevrouw N. J. C. van Breemen-Kruyt, Mej. M. C. ten Bosch, Mej. J. S. G. Spit en de heeren A. J. Nouwens, C. C. A. Vinken en L. Welling tot leden, en de heeren Fred. I. A. Janssen, W. C. J. van Leeuwen en H. J. Vooren tot plaatsvervangende leden.

Aan den Gezaghebber van Saba P. L. Gorsira is tot verder herstel van gezondheid drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den kommies 1e. klasse der belastingen op Aruba G. M. van der Dijs is om gewichtige redenen veertien dagen verlof naar Curaçao verleend.

Aan Mej. Sunilda D. Roos, onderwijzeres in nuttige handwerken voor meisjes op de openbare lagere school op Aruba, is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend.

De heer H. J. T. Boomgaart, kantonrechter alhier, is eervol ontheven van de betrekking van Gouvernements-Secretaris en Ambtenaar van den Burgelijken Stand op Curaçao, en is tijdelijk belast met de betrekking van Administrateur van financiën in de kolonie Curaçao.

De heer Boomgaart voornoemd is tijdelijk benoemd tot lid van den Raad van Bestuur.

De heer H. Statius Muller, Koloniaal Ontvanger, is tijdelijk eervol ontheven van deze functiën, en is tijdelijk belast met de betrekking van Gouvernements-Secretaris en Ambtenaar van den Burgerlijken Stand op Curaçao.

De heer W. A. C. Willemsen, 1ste commies, is tijdelijk belast met de betrekking van Koloniaal Ontvanger alhier.

VOOR de vele blijken van deelneming, ondervonden bij de kortstondige ziekte en het overlijden van hunnen innig geliefden echtgenoot, vader, broeder, behuwdbroeder en oom, den Heer

L. van der Veen Zeppenfeldt,

betuigen ondergeteekenden bij deze hunnen hartgrondigen dank.

Uit aller naam,

Mevr. de Wed. L. van der Veen Zeppenfeldt—Thielen.

Curaçao, den 14n Januari 1918.

Bezoeken van rouwbeklag kunnen niet worden afgewacht.

Kolononiale Postspaarbank.

Gedurende de maand Oct.

Kantoren		ingelegd	teruggehaald
Willemstad		f 5.529.	f 9.931 08
2e district	Curaçao	6.	——
3e „	Curaçao	——	——
4e „	Curaçao	36,50	6.
5e „	Curaçao	122.	57.25
Oranjestad	Aruba	139.50	687.54
3e „	Aruba	2.75	——
Kralendijk	Bonaire	1,809.51	201.50
Rincon	Bonaire	37.50	——
Philipsburg	St Mart.	1484.63	400.87
Oranjestad	St Eust.	29	15.50
Bottom	Saba	23.	1.140,32
Windwards.	Saba	222.85	33,50
Totaal		f 9.442.24	f 12.473,56

Verlofsverlenging.

Het verlof van K. P·st, brigadier der marechaussee's op Curaçao is met 6 maanden verlengd.

Het Vad.

Buitenland.

Van het Italiaansche front.

(*Door een ooggetuige*).

Een oorlogscorrespondent, die aan de zijde der Centralen het jongste offensief heeft medegemaakt, zendt ons de navolgende beschrijvingen van dien tocht:

De opmarsch in de Laagvlakte.

Als zwarte zuilen des doods verheffen zich de pijnboomen boven de wijngaardranken en de moerbeibekken. Het lijkt wel een droom, dat de bergen thans reeds achter ons liggen, en droomerig suizelt de zwoele lucht der laagvlakte ons om de ooren. Er is thans overvloed van wijn, wittebrood, vleesch, druiven, noten en vele andere levensmiddelen, alles afkomstig uit de buitgemaakte rijk voorziene proviandmagazijnen. De officieren en manschappen der regimenten, die den fantastischen vierdaagschen stormloop over de 1700 meter hooge bergen medemaakten, hebben rood ontstoken oogen van de slapelooze nachten en hunne stemmen zijn heesch van den ijskouden wind op de besneeuwde bergtoppen. Zij zijn doornat en bezweet. Hunne uniformen zitten vol gaten, opgeloopen bij het beklimmen der scherpe rotspunten, en men moet aan het woord van den ouden Fritz denken: „Mijn kerels zien er uit als landloopers, maar zij bijten!"

Na een rust van nauwelijks enkele uren wordt de opmarsch voortgezet. Een hevige drang om den vijand niet tot rust te laten komen, drijft de soldaten voort. De nachtelijke hemel heeft zich geleidelijk bewolkt, en onheilspellend laag jagen de dikke regenwolken voorbij. Tegen den ochtend breekt een ware wolkbreuk los. De beken en geulen, die anders droog liggen, beginnen zich met een geel modderig vocht te vullen, en slechts met uiterste krachtsinspanning slaagt men er in het geschut en de voertuigen verder te brengen. Het water loopt den manschappen in de kaplaarzen, stijgt zelfs tot de lendenen. Thans worden pionniers uitgestuurd om noodbruggen te slaan en vonders aan te brengen. Onophoudelijk stroomt de regen, doch onverdroten waden de soldaten door modder en water heen. Zoo goed en zoo kwaad het gaat, trachten zij zich tegen de neerslaande watermassa's te beschermen. Zij hebben zich in de Italiaanschen legermagazijnen van pellerines en gummi-jassen voorzien, doch de regen is zoo doordringend, dat de kletsnatte uniformen aan hunne lichamen vastplakken. Hunne goede stemming laten zij zich echter niet bederven.

De regen, waarover de Italianen in hunne legerberichten zoo hebben geklaagd, is thans hun bondgenoot. Iedere kleine beek is een hindernis. Doch de Italianen maken van het gunstige oogenblik geen gebruik. Alom drijven de Duitsche voorhoeden hunne laatste verdediging terug....,

De overtocht over de Tagliamento.

Dank zij een geforceerden opmarsch, die in de geschiedenis van dezen oorlog moeilijk zijn wederga de zal vinden, had het Duitsche doorbraaksleger nog op 30 October de Tagliamento weten te bereiken. Het heeft groote inspanning gekost, want het artillerie- en mitrailleurvuur der Italiaansche achterhoede viel bij lange niet mede, maar noch dit, noch de tallooze stroompjes die de vlakte van Tirol doorkruisen, noch de hevige stortregens, die de wegen onder water zetten, hebben de snelheid van den opmarsch kunnen belemmeren. De ongebaande bergpassen zijn echter oorzaak, dat de cavalerie en de pantser- en vrachtautomobielen de oprukkende troepen niet snel genoeg kunnen volgen, zoodat de Italianen nog gelegenheid hadden om de bruggen over den Friaul te laten springen. Dit kost hen echter tienduizend gevangenen, terwijl zij honderden vrachtauto's en colonne's aan den Oostelijken Tagliamento-oever moesten achterlaten. De Duitsche voorposten zoeken thans in het struikgewas, dat boven het modderige water uitsteekt, dekking.

De rivier met hare veelvuldige splitsingen en tallooze armen is nog verscheidene kilometers breed, en het water in de doodloopende vertakkingen is zeer ongestadig. Hier en daar komen boven 't water zandbanken uit, sommige geheel kaal en verlaten, andere weer met kreupelhout begroeid. Ziedaar het beeld van de Tagliamento, zooals deze voor ons oog opdoemt, en onwillekeurig dringt zich de vraag op: „Hoe zullen de troepen hierover komen?"

Bij Diagnano leidt een houten brug met vele kronkelingen over den stroom, doch in het midden, waar het water het onstuimigst is, gaapt een 150 meter breede kloof. Machinegeweren en geschut aan den anderen oever, zoomede de bruisende rivier, verhinderen iedere poging om den toestand te verbeteren.

Wegens de diepe plaatsen en het hevig bewogen water is het evenmin mogelijk de rivier te doorwaden. Het is echter ook onmogelijk de zware pontons van de eene zandbank naar de andere te dragen.

De overtocht over de Tagliamento zal niet meevallen. Doch verder op, waar de kale rotsmuren loodrecht omhoog stijgen, valt in het geheel niet aan een overtocht te denken. Nu de moeilijkheden van het zware bergterrein overwonnen zijn, schijnt de breede bruisende rivier aan de zegevierende troepen een onoverkomelijke hinderpaal in den weg te willen leggen. Doch in de donkere eerste Novembernachten wagen Duitsche voorpatrouilles zich ter verkenning op de rivier. Ook de pioniers sluipen naar het verwoeste gedeelte der brug, en trachten op vlotten of zwemmende den Westelijken oever, waar de Italianen zich ophouden, te bereiken. Zware houten pontons, die de Italiaansche troepen bij hunnen terugtocht hebben moeten achterlaten, worden te water gebracht. De krachtige storm stuwt hen verder, en stuk voor stuk drijven zij naar de zandbanken, totdat ten slotte de Italiaansche wachten opmerkzaam worden en een hevig machinegeweervuur openen. Sedert de Italianen hun laatste bruggehoofd aan den Westelijken oever verloren hebben, vallen de zware granaten dag en nacht in het dorp Ragogna. Bij Pinzano voert een ponton-brug op eene hoogte van welhaast honderd meters over de rivier, doch de derde boog is gesprongen, en als een niet te overbruggen kloof gaapt in de diepte het wildbewogen water. Ter hoogte van de houten brug, die circa duizend meter stroomopwaarts de beide oevers der rivier met elkaar verbindt, zijn de omstandigheden wel gunstiger voor een overtocht, doch ook hier is het middelste gedeelte vernield.....

De door de troepen der Centralen behaalde successen overtreffen weliswaar de koenste verwachtingen, en wel heeft men redenen tot tevredenheid, doch niettemin een hooger doel blijft wenken, namelijk: de overtocht over de Tagliamento. Heimelijk hebben de voorposten in den nacht getracht uit te vinden, welke plaatsen zich het best tot dit doel leenen. Nu dit ten slotte gelukt is, wordt op de meest daartoe geschikte punten zware artillerie geconcentreerd, terwijl verder al het voor bruggebouw beschikbare materiaal daarheen wordt overgebracht. Een overweldigend artillerievuur houdt de Italiaansche stellingen in bedwang, en met groote inspanning slagen de troepen der Centralen er in gelijktijdig op een drietal punten over de rivier te komen..... De groote hinderpaal is uit den weg geruimd! Het legerbericht der Italianen spreekt in verholen termen van een toenemenden druk van den tegenstander, doch de Duitschers kunnen op 5 November het feit van een welgeslaagden overtocht over de Tagliamento wereldkundig maken!

De Residentiebode.

De Italiaansche Catastrophe.

(*Brief uit Berlijn.*)

Even snel als eertijds met Roemenië — hoewel ditmaal de taak onvergelijkelijk veel zwaarder was, — zal er nu met Italië worden afgerekend. De teleurstelling moet voor de Entente des te grooter zijn, omdat Italië het eenige land was, dat — het kleine stukje van Elzas-Lotharingen daargelaten — nog vijandelijk gebied bezette. Italië scheen, als Roemenië, als Rusland, met blindheid geslagen. Eerst in dezen zomer blijkt Cadorna (op wien in zijn land, al staat er straf op, het spotrijmpje gezongen wordt: „Il Generale Cadorna ha detto alla regina: Se vuel veder Trieste, si compri na cartolina....." — Generaal Cadorna zei tot de koningin: zoo ge Trieste wilt zien, neem dan een prentbriefkaart) het dreigende gevaar begrepen te hebben. Op zijn roepstem volgden toen de bekende bezoeken der Engelsche en Fransche chefs van den generalen staf aan het Italiaansche front; zij dienden door eigen aanblik overtuigd te worden, dat Noord-Italië's oorlogsterrein van evenveel gewicht kon genoemd worden als het Russische front — dat eens door Kitchener gered zou worden, — en als het Westelijke front, waar de Amerikanen nu weer met smartelijk verlangen tegemoet worden gezien om het zaakje op te knappen. Maar de „eenheid" bij de Entente is zoo groot, dat ieder alleen voor zijn eigen front beslissende maatregelen vergt. Ook koning Victor Emanuel's reis naar Parijs had geen ander resultaat dan schoone redevoeringen en wederzijdsche komplimenten. En toch moet de koning geweten hebben, dat er voor hem veel op het spel stond. Dat zijn dagen als vorst misschien geteld zullen zijn, wanneer aan het beklagenswaardige volk, dat een der offers is van de ondergrondsche oorlogspropaganda, eindelijk de oogen opengaan. Het volk, dat zonder bloedvergieten nagenoeg alles had kunnen hebben wat het zich droomde. Is zoo iets te begrijpen?

In Oostenrijk is nu de vrees voor een bedreiging van eigen grondgebied door Italië, dank zij de Duitsche hulp, voor goed afgewend, en dit zal een opluchting geven, die moreel, bij de daar heerschende ontevredenheid, van grooten, ook politiek sterken, invloed kan blijken. Ook de banden van het bondgenootschap zijn door de laatste gebeurtenissen weer nauwer toegehaald.

Niettemin vraagt men zich ook nu: Helpt dat alles ons verder? Zal het ons nader brengen tot den vrede?

Het Duitsche volk zou 't recht hebben te verlangen, dat deze nieuwe krachtproef nu ook eindelijk eens klaarheid bracht aan de onvervaard op zijn uitputting en ontbering speculeerende tegenpartij! Hoe dikwijls moet men 't herhalen, dat, al is die ontbering helaas waarlijk geen loos praatje, van opgeven evenmin sprake is als van verhongeren of de bijl er bij neerleggen? Juist de giftige haat, de smaad, de honende quasi-verachting (waarachter de vrees schuilt), die het Duitsche volk moet verduren, hebben de Duitsche kracht op het hevigst gespannen; men verlangt hier naar vrede als overal elders, maar van demoralisatie is geen sprake.

De Duitschers achten den vijand om zijn dapperheid; zij beleedigen hem niet door smalende verguizing. Men weet waarlijk te over, aan welk een moedigen en sterken tegenstander op het Westelijk front weerstand moet geboden worden! Legerbevelen, zeide mij nog onlangs een hoofdofficier, waarin de vijand als zwak en laf, en de beslissende zegepraal als voor het grijpen liggend wordt voorgesteld, zouden hier op spot en onwil stooten: men weet wel beter. Bij de Entente moet het sprookje van het zieltogende Duitschland altijd nog dienst doen om er den moed in te houden. Dient er nu nog eens, ook na de Italiaansche katastrofe, aan herinnerd te worden, dat dit sprookje als een zeepbel uiteen spat, voor den adem van de vreeselijk-nuchtere werkelijkheid?

De werkelijkheid is: Duitschland hielp voor de zooveelste maal, nu ook in Juli van dit jaar, (dus in den tijd van den heftigsten strijd aan 't Westelijk front) zijn Oostenrijkschen bondgenoot opnieuw de Russen uit Galicië en de Boekowina verdrijven, toen volgde onverhoeds het plotselinge offensief tegen Rusland. Riga werd genomen, Jacobstand, Oesel, Dagö en Moon. Rusland ligt terneer, schijnt afgedaan als vijand, nu lijkt Italië goed op weg, gedwongen dit voorbeeld te volgen.....

Want meer dan twee-derde van het aanvalsfront aan de Isonzo is door Duitsche troepen bezet. En hoe langen tijd moeten die troepentransporten in beslag hebben genomen, waar men slechts over één spoorlijn te beschikken had! De troepen uit Riga en die streken konden dus niet in zoo korten tijd voor verplaatsing in aanmerking komen. Niettegenstaande het aan moorddadige heftigheid alles overtreffende offensief, dat Duitschland in het Westen te doorstaan heeft, waar de Engelschen en Franschen, die slechts één front van beteekenis te bezetten hebben, over een kolossale overmacht beschikken, bleek het Duitsche legerbestuur dus in staat daarenboven twee verschillende groote eigen offensieven voor te bereiden. Hoewel Duitschland de handen vol heeft; thuis nood lijdt; het dagelijksche bestaan van zijn volk moest herscheppen; in binnenlandsche politieke weeën ligt en zijn manschappen over heel Europa moet verdeelen — is het aan beiden fronten op weergalooze wijze overwinnaar. En, hoewel de Entente, evengoed als Italië, zeer wel bevroedde, dat er in Noord-Italië iets gewichtigs voorbereid werd, omdat de Oostenrijkers in hun benarden toestand geholpen moesten worden, was 't weer Duitschland, dat het initiatief aan zich trok, en met daden handelde. De Engelsche en Fransche hulp kwam, als naar gewoonte, te laat, — trots, of liever dank zij al de conferenties te Parijs, Londen, Rome, de tallooze redevoeringen en woordfanfares.

Zou men nu toch niet eindelijk eens de zaken willen bezien zooals ze werkelijk zijn, en zou een laat, maar juister inzicht niet ten slotte moeten voeren tot een besluit van toenadering? Of is de hoop op Amerika nu toch ook verder de bedriegelijke hinderpaal, en moet er absoluut doorgegaan worden met moorden en verwoesten, tot Europa één kerkhof, één ruïne, één armhuis gelijk is?

Het Vaderland.